

بنا م خدا می که در این مرد است

کارگاه آموزشی پروپوزال نویسی

ویژه دانشجویان پزشکی

ارائه دهنده: دکتر کیانا شاه زمانی

دانشیار ویروس شناسی پزشکی

معاون مرکز تحقیقات هپاتیت

به طور خلاصه منظور از روش علمی **تحقیق** ، مجموعه قواعد و رویه ای است که **محقق** برای جمع آموری **حقایق** و واقعیت ها دنبال می کند تا سپس آنها را تفسیر، تبیین و اثبات نماید.

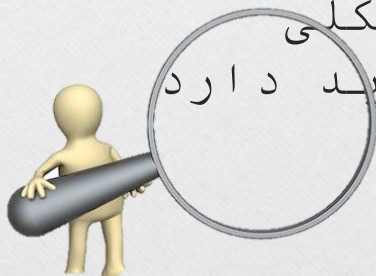
ا'نŌ „-œ ' ♪ ♫ ijœη «†f „Ōij◊foe☺ €◊♂¶||=

>ηη ♀ • (systematic) Ōij♪ fiη ÷ij a 'ijfoeη ◊. ”

€◊♪▲ fi%☺ η◊ €◊η♂¶ || fl=☺η◊ „foeη Ōη♪=▲f

. >◊η†f♪

اولین مرحله تحقیق احساس وجود یک **مشکل** است؛
 به این معنی که پژوهشگر با مانع یا مشکلی
 روبرو گردیده و در حل آن ابهام یا تردید دارد
 و نمی تواند در مقابل آن ساکت بماند.

ابهام درباره چیزی در جامعه که
پژوهشگر می خواهد با مطالعه و
سنجش هایی که روی شرکت کنندگان
انجام میدهد روشن کند.

□ اولویت و اهمیت موضوع:

آیا موضوع نیازی را رفع می کند؟
آیا موضوع الویت زمانی و مکانی دارد؟

□ قابلیت اجرا:

تعداد شرکت کنندگان کافی باشد. (نیروی انسانی)
از نظر مکانی (وسعت) قابل اداره باشد.
از نظر زمانی قابل انجام باشد.
منابع مالی مورد نیاز فراهم باشد

□ دوباره کاری نباشد:

یافته های قبلی را بسط دهد.
یافته های جدید به دست دهد.
اگر تکراری است، تکرار آن مفید یا لازم باشد.

Šœŋ Ž 'noœŋ ǰ • Ō

قبل از اینکه تصمیم به اجرای يك طرح تحقیقاتي بگیرید . بسیار مهم است که دریابید آیا موضوع پیشنهادي در منطقه مورد نظر یا مناطق مشابه مورد بررسی قرار گرفته است یا خیر؟

تنها در سه وضعیت زیر می توان به انجام تحقیق روی موضوعی که قبلا روی آن کار شده است، اقدام کرد .

در شرایط زمانی متفاوت

در شرایط جغرافیایی مختلف

در صورت عدم دسترسی به نتایج کافی

رعایت مسائل اخلاقی در موضوع تحقیق

تجاوز به حریم خصوصی و . . . .

رعایت

صداقت و امانت در نگارش

.

:

.

.

.

.

Ω ' t̄ · Θ̄ ⋄ · ⋮ · ♪ ≈ ♪ ♪ ♪ ♪

پیدا کردن موضوع و تجزیه و تحلیل دقیق ابعاد آن
به کمک:

-
-
-
-
-
-
-

...

α ■ " . , ś Àœ' ū ° œ ̸ ̸ ̸ ̸ ̸ ̸
(> f - . ś . œ ś)

- عنوان (فارسی و انگلیسی)
- اجزای طرح: بیان مساله، اهمیت و ضرورت، اهداف، چارچوب نظری و پیشینه پژوهش، پرسشها و فرضیه های پژوهش، تعریف مفهومی و عملیاتی متغیرهای پژوهش،
- روش تحقیق (نوع مطالعه، جامعه و نمونه آماری، روش گردآوری داده ها، روش تجزیه و تحلیل داده ها و قلمرو زمانی و مکانی)
- فهرست منابع مورد استفاده

- عنوان در بر گیرنده هدف کلی طرح است.

- عنوان تحقیق باید با عبارت و کلمات کامل، ساده و قابل فهم نوشته شود.

عنوان غیرسوالی باشد، گاهی اوقات ذکر روش کار در عنوان به اعتبار پژوهش می افزاید.

- عنوان تحقیق باید رابطه بین متغیرها را به وضوح نشان دهد:

بررسی تاثیر مولکولی کارواکرول بر سمیت

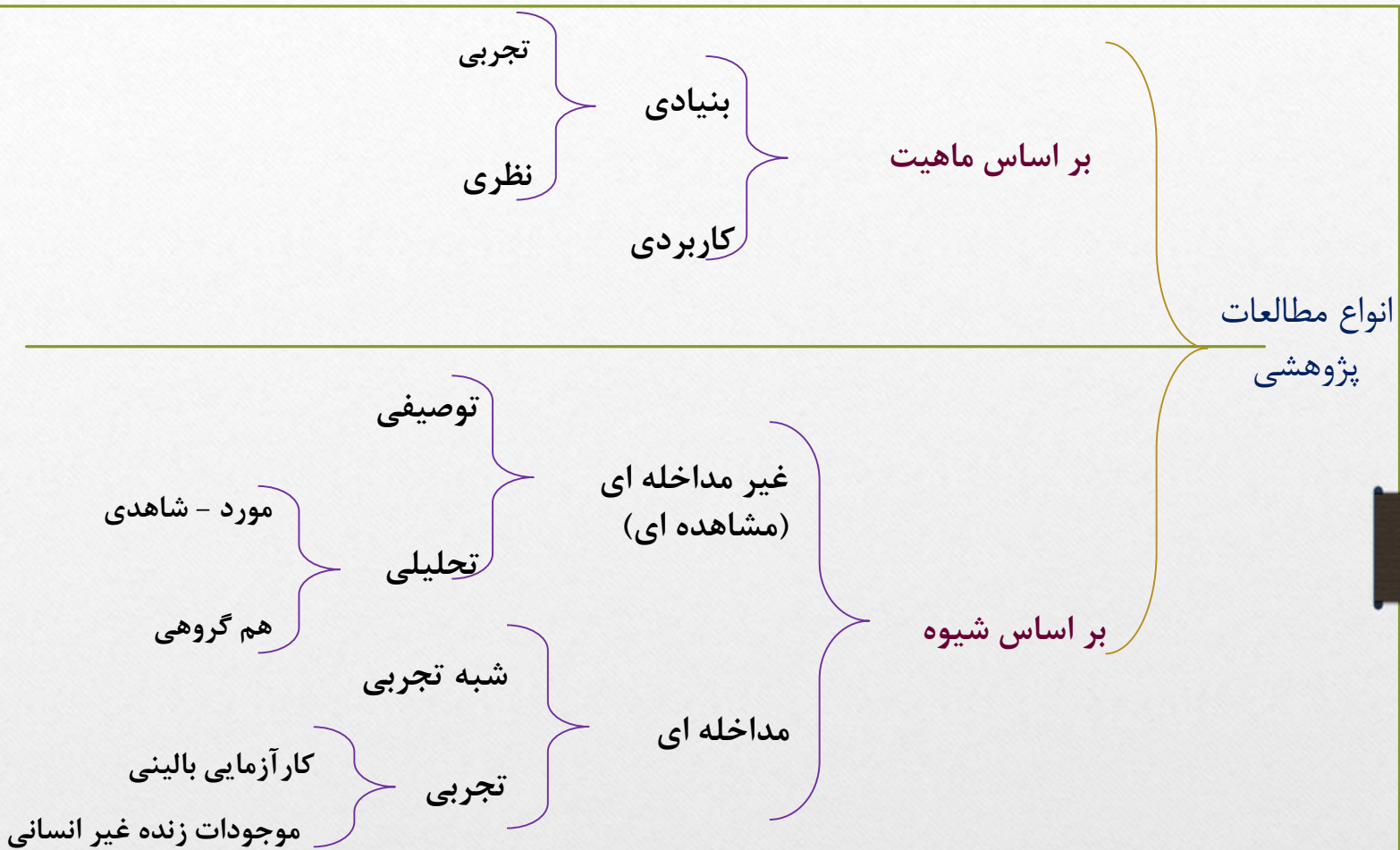
ناشی از دوکسوروبیسین در سلولهای قلبی رده

H9C2

:

انواع مطالعات

- **نوع تحقیق** از نظر کاربردی، بنیادی و یا توسعه ای و ارزیابی باید مشخص شود .
- **بنیادی** که هدف آن گسترش مرزهای علم و دانش است و منجر به تولید علم می شود و افق های تازه ای به روی انسان می گشاید .
- **کاربردی** که هدف آن کاربرد عملی دانش در زندگی است. حل مسائل و مشکلات فراروی جامعه برای زندگی بهتر .
- **توسعه ای**، که هدف آن توسعه و بهبود یک فرآیند ، طرح ، محصول یا برنامه است و آزمون یک نظریه نیست.
- **ارزیابی**: توصیف و ارزیابی شرایط اشیا امور و پدیده

انواع مطالعات پژوهشی

بر اساس ماهیت

بنیادی

تجربی

نظری

کاربردی

بر اساس شیوه

غیر مداخله ای (مشاهده ای)

توصیفی

تحلیلی

مورد - شاهدی

هم گروهی

شبه تجربی

مداخله ای

تجربی

کار آزمایی بالینی

موجودات زنده غیر انسانی

بیان مساله

- توصیف مشکل، آنچه هست و آنچه که باید باشد و توصیف دلایل احتمالی بروز آن. دادن اطلاعات زمینه ای درباره مساله،
- موضوع پژوهش باز و روشن می گردد، ابعاد آن معرفی می گردد.
- درباره موضوع مورد پژوهش چه اطلاعاتی داریم؟
- مسأله به چه میزان، در چه زمانی، کجا و برای چه جامعه ای اتفاق می افتد؟ (توصیف دقیق مساله)
- نحوه برخورد فعلی با مشکل چگونه است؟

چند نکته در بیان مسأله

- در این قسمت باید مراجع مورد استفاده در متن مشخص گردد. اطلاعات مستند و معتبر باشد.
- بخش بیان مسأله را باید به گونه ای بنویسید که خواننده به يك نقطه کور در قضاوت برسد
- بیان مسأله از دو تا سه صفحه (۱۰۰۰) کلمه بیشتر نباشد.
- کلمات مخفف اولین بار در متن به صورت کامل آورده شود.
- بدیهیات علم را که در اغلب کتاب های درسي آمده است، و بیشتر همکارانتان از آن اطلاع دارند، در بیان مسأله ذکر نکنید.
- بیان مسأله از توصیف وضعیت فعلی جامعه از نظر موضوع مورد بررسی آغاز شده، با ارائه اطلاعاتی شناخت دقیقی به مخاطب داده و وجود مسأله را در جامعه اثبات می نماید. و با طرح سوال یا یک جمله

ضرورت و اهمیت پژوهش:

-
-
-
-
-
-
-
-

•

:

اهداف پژوهش

● هدف کلی:

آنچه را که مطالعه بطور کلی به آن دست خواهد یافت بیان کند.

در قالب يك جمله و بطور رسا و قابل فهم بيان مي گردد
بررسی نقش استرس در بروز رفتار شهروندی

● اهداف جزئی (ویژه ، اختصاصی)

اهدافی که از شکستن هدف کلی به اجزا کوچکتر به دست خواهند آمد. هدف اختصاصی قابل اندازه گیری است.

● باید ابعاد گوناگون مسئله و عوامل کلیدی ایجاد کننده آن را پوشش دهند.

● باید از نظر منطقی بهم پیوسته باشند.

رابطه استرس شغلی و رفتار شهروندی

رابطه استرس عاطفی و رفتار شهروندی

خصوصیات نگارش اهداف جزئی:

- صریح، روشن و بدون ابهام
- قابل اندازه‌گیری
- دارای زبان علمی
- استفاده از افعال عملی مانند تعیین،
مقایسه، محاسبه و ...
- اهداف جزئی دقیقاً مشخص می‌کند محقق چه
متغیرهایی را مورد بررسی و آزمون قرار می
دهد؟

•
•

•

•

•

•

•

•

⋮

(( ))

⋮

.

•

•

•

•

•
•

•

•

«

»

— 1

•

— 2

•

— 3

پرسش ها و فرضیه های پژوهش:

:

.

.

:

.

:

چند نمونه هدف، سوال و فرضیه

:

:

:

:

:

:

.

.

تعریف مفهومی و عملیاتی

متغیرهای پژوهش:

مشخصه یک فرد ، شیء، یا پدیده که قابل اندازه گیری بوده و بتواند مقادیر مختلفی را بپذیرد.

انواع متغیرها:

کمی (نسبتی، فاصله ای) با عدد و رقم نشان داده می شوند مانند نرخ سود، هزینه، قیمت و ...

و کیفی (اسمی و رتبه ای) بیانگر صفت یا ویژگی کیفی است مانند رضایت، انگیزش، سلامت و ...

انواع متغیرها (از لحاظ نقش)

● **متغیر مستقل:** متغیری است که محقق تاثیر آن را بر سایر متغیرها مورد سنجش قرار می دهد. به بیانی دیگر عوامل احتمالی ایجاد متغیر وابسته را متغیر **مستقل** می گویند. متغیر مستقل توسط محقق ، اندازه گیری یا دستکاری و یا انتخاب می شود تا اثرات آن بر متغیر دیگری که وابسته است روشن شود.

متغیر وابسته: آن متغیری است که متغیر مستقل بر روی آن اثر می کنند. به عبارت دیگر مساله همان متغیر **وابسته** است زیرا بر اثر يك یا چند عامل بوجود آمده است . متغیر پاسخ ، معلول، نتیجه است که مورد مشاهده و اندازه گیری قرار می گیرد تا اثرات متغیر مستقل بر آن مشخص شود.

متغیر زمینه ای (جمعیت شناسی یا دموگرافیک):
در مطالعات بر روی جوامع انسانی برخی
متغیرهای وابسته به جمعیت حضور دارند که
سنجش آنها به نحوی مورد استفاده ما خواهد
بود. این متغیرها خصوصیات جامعه مورد
مطالعه را به نحوه مطلوبی توصیف می کنند
وبه شناخت بهتر موضوع کمک می کنند

• **متغیر مداخله گر** (میانجی یا واسطه): آن
متغیری است که بر روی رابطه علت
معلولی بین دو یا چند متغیر تاثیر می
گذارد و باعث قوی یا ضعیف شدن رابطه
بین متغیرها از حد واقعی آنها می شود.

انواع متغیر از نظر نقش

:

»

«

متغیرهای کنترل:

چنانچه در یک تحقیق تأثیرگذاری متغیر تعدیل کننده لحاظ شود به آن متغیر کنترل گفته می شود. (اثر آن خنثی یا کنترل شود) عوامل مؤثر بر ترغیب دانش آموزان دختر به نماز جماعت.

متغیرهای مزاحم:

متغیرهایی هستند که بر نتیجه پژوهش اثر می گذارند ولی مستقیماً نمی توان آنها را شناسایی و به کنترل درآورد.

مثل: گرسنگی، هیجان، خستگی

تعريف مفهومی و عملیاتی متغیر

(

.

:

.

.

:

.

روش تحقیق:

● -۱

:

)

○

(

(

)

● -۲

:

○

○

(

)

○

• ۵- روش جمع آوری داده ها :

اطلاعات را محقق از طریق ابزارهای جمع آوری اطلاعات (پرسش نامه، مصاحبه، مشاهده، تجربه و آزمایش، اسناد و مدارک) جمع آوری می کند.

بعنوان مثال چنانچه از پرسشنامه برای گردآوری داده ها استفاده می شود باید به معرفی پرسشنامه های معتبر تکنیک های جمع آوری اطلاعات بر حسب روش تحقیق متفاوت است.

اگر تحقیق مبتنی بر روش اسنادی باشد، اطلاعات ممکن است از کتاب ها، مقالات، آمارنامه ها، سخنرانی ها، اخبار و تصاویر گردآوری شود.

اما اگر تحقیق مبتنی بر روش میدانی باشد از تکنیک های زیر استفاده می کنند:

- ۱- پرسشنامه
- ۲- مصاحبه
- ۳- مشاهده
- ۴- آزمایشگاه

نمونه گیری

احتمالی

غیر احتمالی

تصادفی ساده

تصادفی منظم

ساده

طبقه ای

خوشه ای

سه میه ای

چند مرحله ای

قضاوتی

روش تحقیق:

- ۳- :
- در این مرحله پژوهشگر نیاز به آمار توصیفی برای توصیف اطلاعات و استفاده از آمار استنباطی در تجزیه و تحلیل، آزمون فرضیه ها و تفسیر اطلاعات دارد.
- به عنوان مثال برای توصیف داده ها به کمی متغیرهای جمعیت شناختی از میانگین و انحراف معیار و فراوانی و نمودارها یا دیاگرامهای استفاده میشود.
- و برای آزمون فرضیه ها از آزمون های همبستگی،

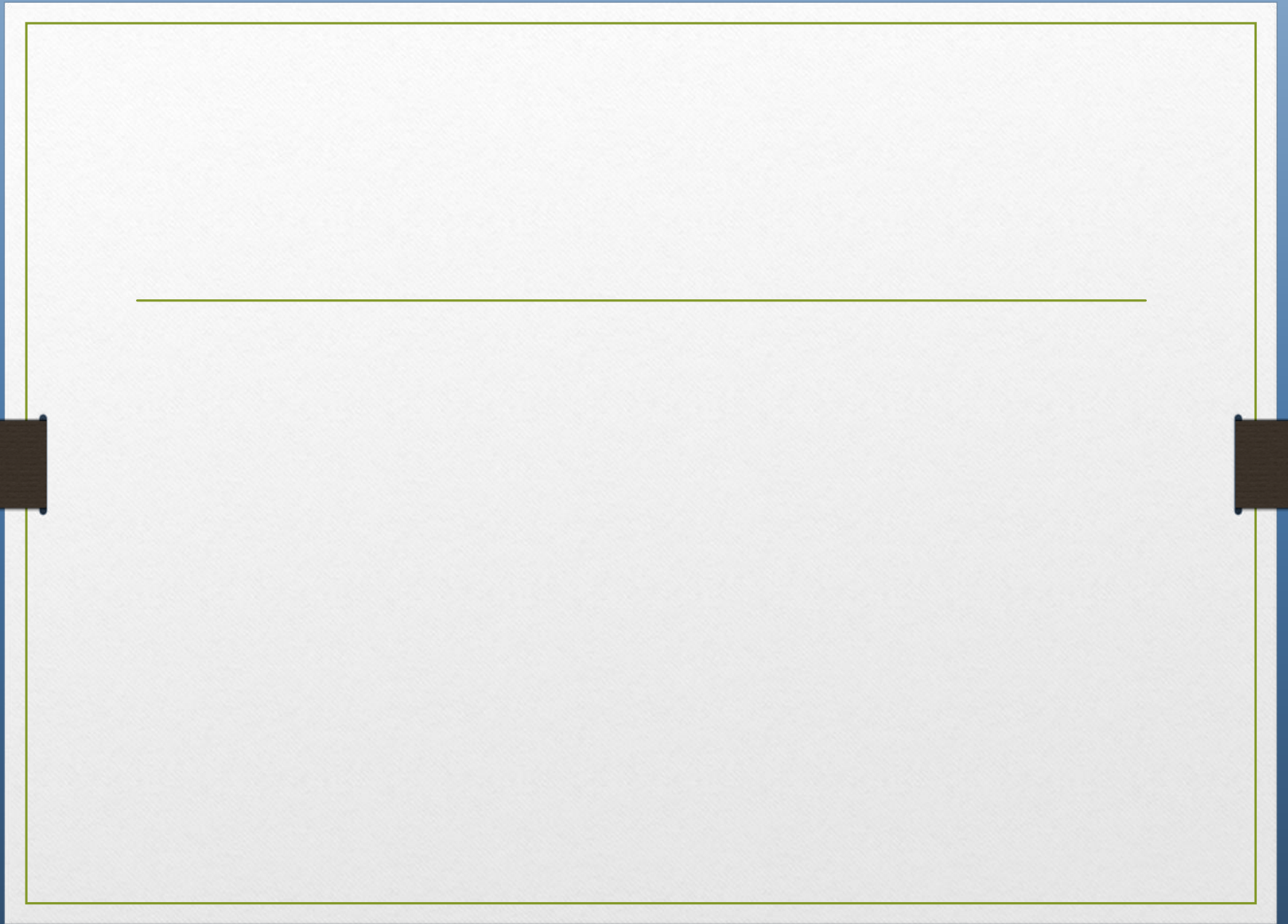
رگرسیون، تحلیل واریانس، مدلسازی معادلات ساختاری

روش تحقیق:

• ی- قلمرو زمانی و مکانی:

• αijq - n-qq αijq - •æ♠♦♀ -f æ• ÷ij♠
• Ō • ■ α♠ fiq ||ijf flø æŌ '▶♥q' ♠ 'ž «||f
'nq = • ž flq - fl • f α▶' ♂♠ «q▶♥q' ♠ Šfæq
ú • æŌ «q▲ē' f α♥•' «q▶♥q' ♠ Šfæq •
• Ō • ■ α♠ Šæ • fŌæΓ '♥q || \ • q = δ 'næ • Ō

• '▶♠q || flq ♠" αijq ž ♠ •æ♠♦♀ -f æ• ÷ij♠
€♠|| ♠ 'ž «||f Šf 'nŌ • Ō|| ♠ q • Šæq ♠ø
flø æ ■ q ij▲ Š • æ æq fæ Ō • || '▶♥q' ♠
Ō"Ō α♠ fiq ||ijf

ملاحظات اخلاقی

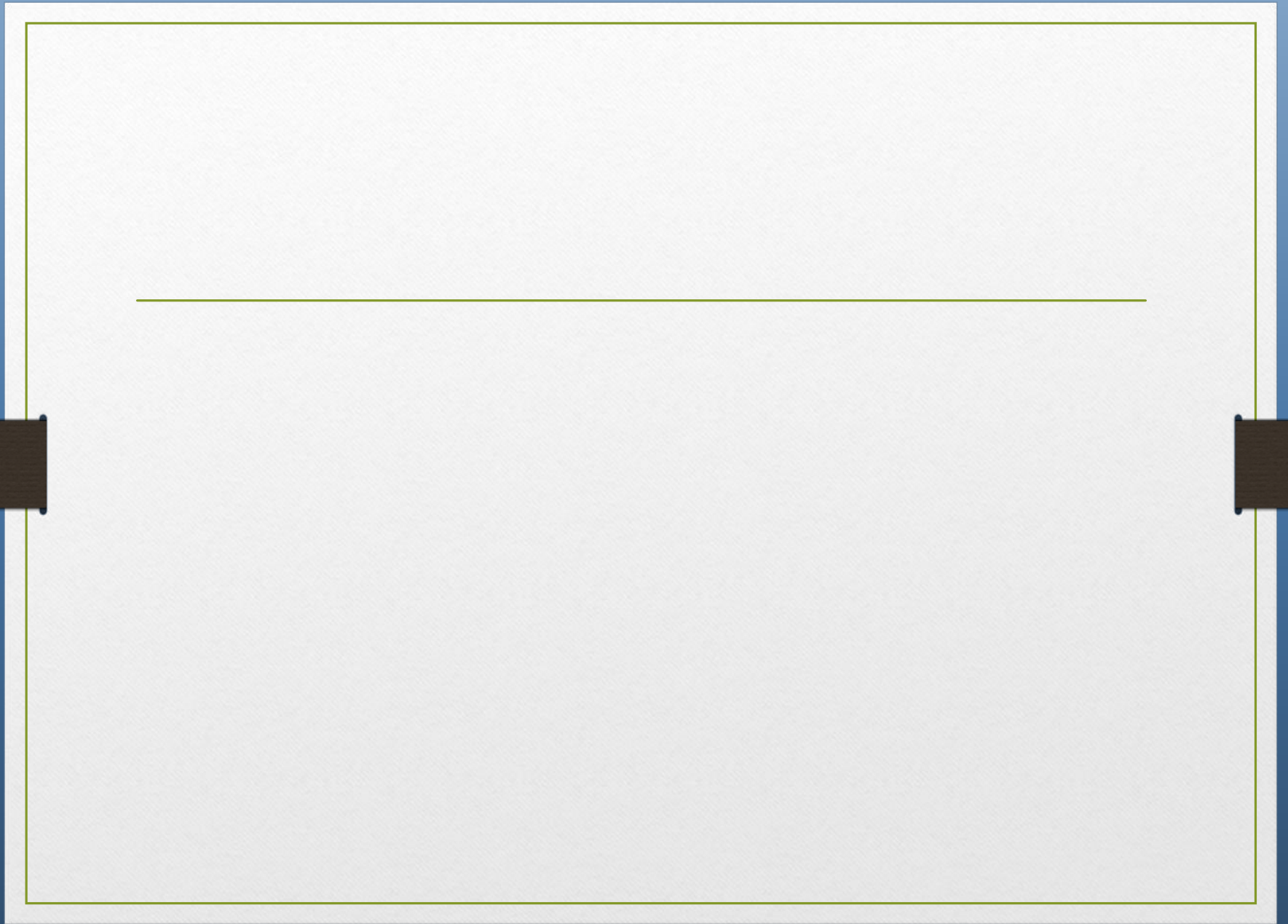

- ملاحظات اخلاقی به مجموعه قواعد و دستورالعمل هایی اطلاق می شود که به منظور جلوگیری از امکان بروز آسیب به دیگران باید مورد توجه قرار گیرد. ملاحظات اخلاقی از انتخاب موضوع تحقیق آغاز و تا نوشتن گزارش تحقیق ادامه می یابد.

گستره اخلاق در پژوهش

- در تمامی موارد زیر لازم است مراعات اصول اخلاقی بعمل آید. مواردی که باید رعایت شوند لازم است تا در طرح پژوهشی به صورت مشخص مورد بحث قرار گیرند.
-

- حقوق مولفین
- رضایت آگاهانه
- رازداری
- طراحی مطالعه
- کارآزمایی بالینی
- کارآمدی و استفاده از تحقیقات
- دسترسی به اطلاعات (مالکیت داده ها)
- انتشار نتایج و ...

جدول گانت

- مدت زمان لازم برای اجرای طرح

در این قسمت زمان لازم برای اجرای طرح باید ذکر شود و نوع و تاریخ فعالیتهای انجام شده را در خصوص انجام طرح در جدولی زمانی به نام جدول گانت که در فرمهای پروپوزال وجود دارد مشخص شود.

-

- در صورت کاربردی بودن طرح چه سازمانهایی میتوانند از نتایج تحقیق استفاده نمایند:

- جامعه آماری پژوهش و سازمانهای مشابه

- سازمانهایی که در انجام پژوهش همکاری میکنند:

- دانشگاه علوم پزشکی لرستان و جامعه آماری مورد مطالعه

:

:

- 1

.

- 2

- 3

- 4

- 5

⋮

Mendeley EndNote:

⋮

●

●

APA

⋮

●

⋮

●

●

APA

⋮

●

Thank You

